

Posudek oponenta na diplomovou práci

Diplomová práce: **Regulace užívání tabákových výrobků**

Autor: **Lucie Šimáková**

Vedoucí: JUDr. David Kryska, Ph.D.

Oponent: JUDr. Petr Svoboda, Ph.D.

I.

K předmětu (tématu) práce:

Práce má jasný a smysluplně vymezený předmět. Téma právní regulace kouření (užívání tabákových výrobků) je společensky závažné a kvůli zaostalosti ČR v této oblasti zasluhuje i pozornost právní nauky. Vzhledem k návrhu nového zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, který by měla příští týden ve 3. čtení projednávat Poslanecká sněmovna, jakož i vzhledem k bouřlivým politickým a společenským diskusím ohledně zákazu kouření v restauracích, který by měl nový zákon (konečně) zavést, jde o mimořádně aktuální téma. Práce byla vypracována ke dni 7.7.2016, takže poslední legislativní vývoj přirozeně nemohla zohlednit. To však autorce nebránilo v hlubším pohledu na základní právní otázky, problémy i názory týkající se administrativní regulace kouření.

K metodice a práci s prameny:

Metodika práce je spíše popisná. Právní analýzy jsou v práci poměrně řidší. Autorka si u některých úseků regulace nepoložila základní právní otázky. Lze uvést dva příklady. Za první: Platná zákonná úprava představovaná zákonem č. 379/2005 Sb. používá při regulaci kouření v restauracích nechvalně proslulou (až tragikomickou) slovní vazbu „*stavebně oddělené prostory pro kuřáky a nekuřáky*“ (§ 8 odst. 3 a 4 cit. zákona). Tato slovní vazba je neurčitá a nejednoznačná a v aplikační praxi vede k interpretačním nejasnostem a obtížím. Autorka se však výkladem této vazby ve své práci vůbec nezabývala. Pouze se o ní zmínila na str. 42, kde prostě popisně klasifikuje kuřácká a nekuřácká zařízení a zařízení s vyhrazenými prostorami. A na str. 59 bez bližší argumentace uvedla, že „*se tzv. stavebně oddělené prostory neosvědčily*“. Druhý příklad: V oddílu 2.3. se zabývá „*Ústavními východisky regulace*“. Zde sice správně váží podle ústavního principu proporcionality mezi svobodou jednotlivce (kuřáka) a právem na ochranu zdraví (nekuřáků). Nicméně opomněla, že jedním z hlavních argumentů proti zákazu kouření v restauracích je svoboda vlastnictví a podnikání (provozovatele restaurace), chráněná ustanoveními čl. 11 a čl. 26 Listiny základních práv a svobod. A to by stálo za polemiku. Další příklady viz níže.

Myslím, že autorka mohla pracovat se širším okruhem relevantní literatury i judikatury. Z judikatury postrádám například rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Ads 2/2013-38 (kouření v kryté galerii kavárny). Z literatury postrádám články Tomáše Kindla, například KINDL, T.: „Zákaz kouření chrání svobodu“. *Právní rozhledy*, 2015, č. 12, s. 442n.

Ke struktuře (systematicce) práce:

Práce je vcelku logicky strukturována. Kromě (nečíslovaného) Úvodu má 6 kapitol, včetně poslední (očíslované) kapitoly 6. „Závěr“. V kapitole 1 autorka podává přehled vývoje v postojích k užívání tabákových výrobků a v právní regulaci jejich užívání. V kapitole 2 se zabývá východisky zákonné regulace užívání tabákových výrobků v ČR, a to východisky mezinárodněprávními, evropskými a ústavními. V kapitole 3 pak pojednává o platné zákonné úpravě v ČR (jedenak zákon č. 379/2005 Sb., jedenak zákony další, například zákon o regulaci reklamy, zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání aj.). V kapitole 4 přináší stručný pohled na základní principy právní regulace kouření ve vybraných zemích, a to Spojené království, SRN (a vybrané spolkové země Bavorsko, Berlín a Severní Porýní-Vestfálsko) a – poněkud exoticky - i Černou Horu. V kapitole 5 pak popisuje „aktuální“ vývoj změn v oblasti ochrany před „tabákovým kouřem“ v ČR (s ohledem na konec uzavření rukopisu práce ke dni 7.7.2016 tento popis přirozeně nezachycuje některé relevantní momenty v období od uvedeného data do současnosti, tj. 1.12.2016). V poslední, šesté kapitole „Závěry“ pak podává spíše formou diskuse jakési shrnující úvahy.

K obsahu práce:

Obecně:

Práce má tři vzájemně související obsahové nedostatky. Za prvé, jak již bylo výše uvedeno, práce je obsahově poměrně dosti popisná a málo analytická. Za druhé, autorka nedokázala v platné zákonné úpravě dostatečně vybrat stěžejní instituty, hlouběji se nad nimi zamyslet a rozebrat jejich nedostatky, popřípadě přednosti. A za třetí, na základě toho dospět k odpovídajícím úvahám *de lege ferenda* (tedy k závěrům, co je z hlediska optimální či ideální zákonné úpravy vhodné a co naopak nevhodné), a pak z připravované (navrhované) zákonné úpravy (či jejích variant) vybrat a rozebrat, zda, v jakých ohledech a v jakých směrech bude dostatečná či nedostatečná.

Konkrétně:

Ke kapitole 1 (s. 5-15): Zajímavý, informačně bohatý a čtivě podaný přehled o historii užívání tabáku a o vývoji právní regulace tohoto užívání nejen v českých zemích, ale ve významných ohledech i v zahraničí až do nedávné doby.

Ke kapitole 2: Zajímavý a správný rozbor otázky zákazu kouření z hlediska ústavního principu proporcionality (nicméně schází mi jasnější vymezení tohoto principu s odkazem na judikaturu Ústavního soudu) mezi svobodou kuřáka na jedné straně a právem na ochranu zdraví ostatních lidí na straně druhé. Postrádám zde však úvahu o kolizi se svobodou vlastnictví a podnikání provozovatelů restaurací dle čl. 11 a čl. 26 Listiny, jak jsem již zmínil výše.

Ke kapitole 3: Autorka na str. 32-33 ve výkladu o zákazech kouření podle § 8 zákona č. 379/2005 Sb. opomněla zmínit nekoncepční postup zákonodárce spočívající v tom, že v původním znění zákona se zákaz kouření vztahoval na všechny „*nástupiště, přístřešky a čekárny veřejné silniční a drážní dopravy a městské hromadné dopravy*“, ale po novele provedené zákonem č. 305/2009 Sb. byl zúžen jen na „*kryté*“ nástupiště, přístřešky a čekárny veřejné silniční a drážní dopravy a městské hromadné dopravy. Zákonodárce tak během 5 let dvakrát podstatně změnil (nejprve podstatně zpřísnil a pak zase znatelně zmírnil) pravidlo o

kouření na veřejných místech. Jde o ilustraci legislativní bezkonceptnosti a politické vůle-
nevůle v regulaci kouření na veřejných místech.

Ke str. 36-37, 50-52: Autorka podává výklad o (jinak ucelené) problematice správních deliktů
na úseku ochrany před kouřením ve dvou odlišných nesouvisejících pasážích práce. O jiných
správních deliktech podle § 24 zákona č. 379/2005 Sb. píše na str. 36-37. O přestupcích podle
§ 30 zákona o přestupcích pak píše až na str. 50-52. Proč? Výklad o obojím je navíc dosti
popisný.

V Závěru práce mi chybí stručné a jasné shrnutí nejdůležitějších nedostatků platné zákonné
úpravy na jedné straně a obdobně stručné a jasné úvahy *de lege ferenda* podle návrhu nového
zákona.

K formální stránce práce:

Autorka používá zbytečně složitý a neobvyklý způsob citace zákonů a zákonných ustanovení.
Viz například citace v poznámce pod čarou č. 1 na str. 1. Z takové citace není jasné to
nejdůležitější, totiž, že jde o zákon. Věřím však, že to autorka myslela dobře a poctivě. Tento
způsob citování je však poněkud nešťastný.

Shrnuji:

Práce celkově splňuje požadavky stanovené pro diplomové práce. Prosím autorku, aby se při
obhajobě pokusila odpovědět na mé připomínky a otázky výše.

II.

Předloženou práci **doporučuji k obhajobě** a - s výhradou průběhu obhajoby – ji navrhuji
klasifikovat známkou „dobře“.

V Praze dne 1.12.2016

JUDr. Petr Svoboda, Ph.D.